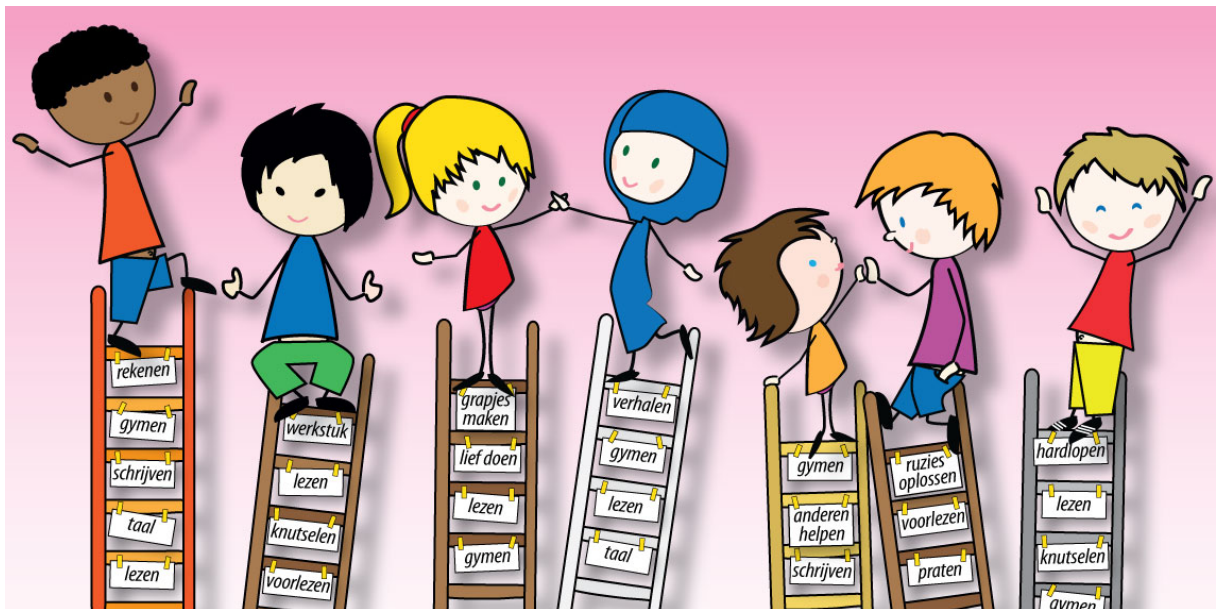

Ranking-the-stars

Charlotte Visch, 2017
De ranking-lijst als hulpbron en gunfactor

Ranking-the-stars

Elke klas heeft een eigen dynamiek (= omgang met elkaar). Kinderen en leerkracht reageren op elkaar. Botsingen, vriendschappen en werkallianties horen erbij. Dat heeft uiteraard gevolgen en leidt naar specifieke groepsproblematiek of juist het ontwikkelen van talenten. Leerkrachten hebben invloed op de dynamiek, ook al ervaren velen dat niet. De leider (= de leerkracht) is bepalend voor de onderlinge relaties, de normen en waarden en de wijze waarop kinderen elkaar met respect behandelen. Ook als een leerkracht 'niets' doet, heeft dat invloed. Kinderen letten voortdurend op wat de leerkracht wel of juist niet doet. Ze leiden er hun eigen gedrag uit af: kan ik dit wel of juist niet laten zien? De leerkracht demonstreert (soms onbewust) met zijn gedrag gedurende de dag voortdurend wat de omgangsregels zijn. Kinderen zijn daar erg gevoelig voor en trachten te onderzoeken wat ze aan hun leerkracht hebben.

De vraag van iedere leerling:

Is mijn juf of meester een onbeduidende onzichtbare leider, een belemmering voor mijn persoonlijke ontwikkeling of een stimulerende hulpbron in de klas ?

De dynamiek in een klas is voortdurend in beweging en kan beïnvloed worden door de leerkracht. Eén van de manieren om een (onaangename) dynamiek in de klas te verbeteren is het demonstreren van openheid en nieuwsgierigheid.

Talenten van kinderen

In elke klas zitten grote talenten. Talenten op het gebied van schoolse vaardigheden (rekenen, taal en lezen), op het gebied van creativiteit (tekenen, knutselen, zingen), op het gebied van interpersoonlijke relaties (vriendschappen, leiderschap), intra-persoonlijk inzicht (omgaan met eigen emoties en gedrag). Voor kinderen is het fijn om te weten met wie ze in de klas zitten en bij wie ze te recht kunnen voor hun vragen en wensen. Het blijkt echter nog lang niet gewoon om in een klas te onderzoeken wat ieder kind goed kan en daar een ranglijst van te maken. De onterechte angst voor pesten, minachting en bevestigen van minderwaardigheidscomplex is te groot.

Een 'ranking-lijst' in de sport is heel gewoon. Wanneer volwassenen voor de TV zitten te kijken naar een hardloopwedstrijd is iedereen benieuwd wie er eerste wordt en het hardste kan lopen. Niemand maakt zich druk wat de nummer 2, 3 of 4 hiervan vinden. Openheid over talenten is heel gewoon in de sport. Sterker nog: wanneer iemand niet tegen zijn verlies kan, vinden we dat een beetje kinderachtig.

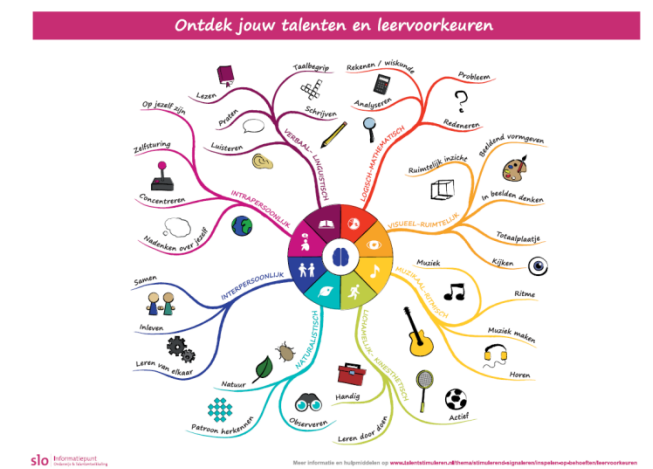
Geheimzinnigheid

In de klas ligt dat anders. Kinderen die slecht zijn in rekenen proberen we vooral niet te laten merken (aan anderen) dat ze er niks van kunnen. Wat ieder kind kan of (nog) niet kan maken we niet openbaar. We vinden het zielig als ieder kind weet wat het nog niet kan. Ze zouden elkaar er immers om kunnen uitlachen of pesten. En zulk respectloos gedrag willen we niet in de klas, dus houden we de werkelijke resultaten angstvallig geheim.

Op sommige universiteiten is het verboden om de groep studenten een lijst met alle uitslagen van een toets of examen te sturen. Ze zouden zomaar kunnen zien wat een jaargenoot heeft behaald en dat zou tot onaangenaam gedrag kunnen leiden. Dit geheimzinnige gedrag leidt er echter toe dat kinderen elkaars toets-uitslag willen zien en het kind dat daar niet aan meedoet wordt met minachting bekeken. De kinderen maken zelf op die manier een 'ranking' van de 'beste' tot de 'slechtste'. En er is niemand die ze helpt met de juiste wijze van omgaan met de uitslag. Uit onderzoek weten we natuurlijk ook dat kinderen, die 'veroordeeld' worden tot een bepaalde groep (zonnetje, maantje, sterretje) daar niet makkelijk uit komen. Ze passen zich onbewust aan, naar het niveau waarin ze geplaatst zijn. Dat is kennelijk niet de manier om kinderen te helpen om te groeien. Wat hebben kinderen dan nodig om optimaal gebruik te kunnen maken van de talenten in de klas en zo te leren, te groeien en te ontwikkelen?

Openheid

Openheid over elkaars talenten is van belang, zodat ieder kind weet bij wie hij het beste te recht kan voor een bepaalde vaardigheid, kennis, attitude (houding) of menskwaliteit. In het boek 'Het complete MI boek. *Meervoudige intelligentie*' van Dr. Spencer Kagan & Miguel Kagan, ISBN 978-90-7423-305-7 worden 8 soorten intelligenties besproken. Er staan tal van ideeën in om met kinderen te ontdekken in hoeverre zij m.b.t. de verschillende gebieden weinig, veel of nog niets hebben ontwikkeld. Wat een plezier zullen kinderen hebben om te ontdekken dat ze veel meer kunnen dan zij zich bewust zijn.

Openheid in de klas over je talenten en gebreken kan twee kanten uit gaan: naar bewondering en respect of naar beledigingen en minachting. De leerkracht bepaalt.

Hulpbronnen in de klas

Openheid heeft een doel. Het doel is 'van elkaar leren'. Zodra je weet wat iemand goed kan, kun je daar gebruik van maken: "Jij kunt dat heel goed. Wil je mij dat leren?"

De leerkracht is demonstratiemodel en dient deze openheid te begeleiden door het goede voorbeeld te geven. Wees open in wat je goed kunt, wat je niet goed kunt en wat je dus wilt leren.

Het is niet de bedoeling dat er een soort pikorde ontstaat, waarbij de bovenste met arrogantie naar beneden kijkt en de onderste zich dom en minwaardig voelt.

Een prestatielijst heeft tot doel openheid te geven over de hulpbronnen in je omgeving

Het doel van openheid over vaardigheden, kennis, attitude en menskwaliteiten is het stimuleren van samenwerking, hulp en waardering voor elkaar. Om dat te bereiken in je klas zijn een aantal spelregels handig.

De spelregels bij Ranking-the-Stars

Elke vaardigheid, kennis, attitude of menskwaliteit is interessant om te onderzoeken en te ontdekken in hoeverre een kind die al in bezit heeft.

Hieronder wat thema's waarop je kunt rangschikken:

- Wie is het sterkste? Uitzoeken door twee aan twee op de mat in de gymzaal elkaar (op de knieën) om duwen. Denk eraan: allebei op de knieën.
- Wie is de langste? Uitzoeken door te meten.
- Wie kan zich het beste concentreren? Uitzoeken door te werken met veel lawaai (muziek, treingeluiden) om je heen. De ene helft van de klas maakt treingeluiden en de anderen concentreren zich op een werkje. Lukt het om het goed af te maken?
- Wie gaat procentueel het meest vooruit bij de Snelkookpan? Uitzoeken met de snelkookpan. Zie : artikel *De snelkookpan*.
- Wie maakt de langste slinger? Uitzoeken binnen een vast tijdsbestek met in achtneming van resultaatverplichting (= lengte van de slinger) en inspanningsverplichting (= netheid).
- Wie heeft de grootste trekkracht? Uitzoeken met gewicht-haak of touwtrekken.
- Wie kan het langst achteruit lopen zonder om te kijken? Uitzoeken op het plein/gymzaal.
- Wie kan het beste precies 15 meter lopen met een blinddoek? Uitzoeken op het plein/gymzaal.
- Wie is de beste leider? Uitzoeken met in acht neming van 'doel-centraal' (= vereiste product moet er staan binnen een bepaald tijdsbestek) of 'relatie-centraal' (= goede sfeer in de samenwerking waarbij het 'polderen' belangrijker is dan het eindproduct)
- Wie kent de tafels het beste en het snelst? Uitzoeken met stopwatch en De snelkookpan.
- Wie weet het meest van alledaagse dingen? Uitzoeken met quiz.
- Wie is de liefste? Uitzoeken met ervaringen van kinderen, die ze vertellen of beschrijven.
- En zo zijn er nog veel meer rankings te bedenken. Vraag het de kinderen maar!

Wanneer de ranking (rondom de 8 intelligenties) is vastgesteld, is dat de ranking binnen de groep van dit moment: zodra een kind er iets bijleert, gedrag verandert of meer onthult over zijn capaciteiten kan de ranking heel anders zijn. Van groot belang is het voortdurend veranderen van de lijst onder grote hilariteit. Maak er een vrolijke boel van, waardoor het zakken in de ranking geen probleem is, en leidt tot het bedenken van een nieuwe ranking. Hoe gekker en leuker de ranking is, hoe gemakkelijker kinderen kunnen worden over hun talenten of gebrek daaraan.

De vrolijkheid van het opklimmen door er iets bij te leren (met behulp van een ander kind) of anders te doen bepaalt de sfeer in de klas en zorgt ervoor dat de beladenheid van de 'slechtste' zijn eraf gaat.

Ieder kind heeft een ranking lijst nodig waarop hij bovenaan staat en de bewondering oogst van de anderen.
Hoe meer ranking-lijsten er hangen hoe leuker het is.

Nieuwsgierigheid en gunfactor

De taak van de leerkracht is het stimuleren van de nieuwsgierigheid:

- Wie is hier heel goed in?
- Wat kan ik van dat kind leren?
- Hoe word ik er ook zo goed in?
- Welke leermiddelen heb ik daarvoor nodig: afkijken, laten uitleggen, observeren, luisteren of meedoen met dat kind?

De leerkracht geeft tips en organiseert met regelmaat uitwisselmomenten in de kring, waarop de kinderen ontdekken hoe ze beter kunnen worden in een bepaalde kwaliteit of juist anderen dat leren. Koppel kinderen aan elkaar, zodat ze elkaar leren waarderen. De gun-factor wordt ontwikkeld. Het helpen zonder oordeel wordt ontwikkeld. Het 'goede doen' zonder tegenprestatie verwachten wordt ontwikkeld. Kortom: de menskwaliteit 'onvoorwaardelijk liefhebben' wordt ontwikkeld.

Gebruik de ranking-lijst als gunfactor:
bij wie kan ik te recht om mijn talent aan door te geven

De uitvoering

Je kunt van elke naam een kaart maken, die lamineren en op de achterkant klittenband plakken. Op die manier is het voortdurend veranderen van de ranking heel gemakkelijk. De lijst kan in de vorm van een ladder: ieder kind heeft een plaatsje onder of boven de ander. En je kunt er ook voor kiezen om een 'Emancipatoire- muur-ranking' te maken (zie: *Gelukkige kinderen in een gelukkige klas* pagina 52), waarin de verschillende kinderen met elkaar samen te zien zijn met hun talenten.

Wie is vooral ondersteunend en sociaal? Die kinderen vormen samen de onderste rij stenen van de muur. Wie denken verder dan anderen en zijn uitvinders voor nieuwe ideeën? Dat zijn de voortrekkers en zij vormen de bovenste rij stenen met elkaar. Wie zijn de doordenkers, die de middelste laag stenen vormen? Zij zien de consequenties van de nieuwe ideeën en bewaken het sociale klimaat. De leerkracht is het cement: hij of zij houdt de groep bij elkaar en verbindt kinderen met elkaar.

Uitdaging voor het schoolteam

Ben je geïnspireerd geraakt door bovenstaande ideeën? Mooi.

Krijg je zin om in je klas hiermee aan de slag te gaan? Fijn.

Durf je echt demonstratiemodel te zijn en openheid te creëren over ieders gebreken en kwaliteiten? Echt? Dan durf je vast ook wel de onderstaande uitdaging aan met je team.

Ranking-the-stars-schoolteam

Bespreek eens met je collega's:

- Wie is er goed in organiseren?
- Wie staat altijd klaar om een collega te helpen?
- Wie is super-creatief?
- Wie is assertief?
- Wie is het meest op school?
- Wie kletst graag over zichzelf?

Met andere woorden: hoe open zijn jullie naar elkaar over wie jullie zijn en wat jullie kunnen?

Hoe staat het met de gunfactor in het team?

Een gelukkig team in een gelukkige school: hoe mooi is dat!